

Гайдучок Т.С., к.с.н., доцент
Житомирський національний агроєкологічний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАРИТЕТУ ЦІН НА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ ТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Однією з основних проблем, що потребує вирішення при створенні умов для нормального відтворювального процесу в аграрній сфері економіки, є наявність цінових диспропорцій, співвідношення цін на продукцію сільського господарства та продукцію промислового виробництва.

Проблема цінового паритету продовжує турбувати багатьох політиків, економістів та спеціалістів сільського господарства. Основною причиною збитковості аграрних формувань називають саме диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, яка споживається сільським господарством. Виробники сільськогосподарської продукції, з одного боку, відчувають надмірний тиск монополю високих цін на споживані ресурси промислового виробництва, а з іншого боку, внаслідок низької купівельної спроможності населення – жорстке обмеження цін на реалізовану продукцію.

Зупинити спад сільськогосподарського виробництва можна за допомогою створення еквівалентних умов товарообміну між сільськогосподарською та промисловою продукцією шляхом регулювання цін і застосування механізму компенсації втрат сільськогосподарським підприємствам через порушення цінового паритету. Для забезпечення цінового паритету слід щорічно передбачати види і обсяги продукції, які забезпечуватимуться державною підтримкою, розробляти механізм підтримки цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників, змінювати систему розподільчих відносин, дотримуватись

принципу еквівалентності у всіх сферах розподільних відносин, запроваджувати прями взаємовигідні контракти.

За умов законодавчого забезпечення наближення до промислових галузей за рівнем рентабельності виробництва, важливе значення має ціновий паритет, тобто таке співвідношення між цінами на сільськогосподарську продукцію та спожиті в аграрному секторі промислову продукцію і послуги, при якому купівельна спроможність цін на сільськогосподарську продукцію зберігається на рівні базового періоду. Йдеться про те, щоб сільськогосподарський товаровиробник за виручені від реалізації продукції кошти мав можливість не тільки відновити використанні у процесі виробництва матеріальні ресурси, а й здійснювати розширене відтворення виробництва на рівні базового періоду.

Природа утворення бажаних цінових пропорцій на сільськогосподарську продукцію та матеріально-технічні ресурси вимагає постійного коригування з боку держави за допомогою різних економічних інструментів, що своєю дією націлені на оптимізацію цінових співвідношень. Враховуючи, що рівновага на ринку може встановлюватися самостійно лише через постійні відхилення від неї, а отже, з метою досягнення її необхідно застосовувати такі економічні інструменти державного впливу, які дозволяли б мінімізувати негативні руйнівні сили. В ситуації, що склалася на продовольчому ринку країни, також існує «певна рівновага» у цінових пропорціях на сільськогосподарську продукцію та матеріально-технічні ресурси, що споживаються при її виробництві, але вона не може задовольнити його учасників, насамперед виробників сільськогосподарської продукції та продовольства, які в переважній більшості стали збитковими.

В останнє десятиліття ціни на сільськогосподарську продукцію і матеріально-технічні ресурси, що використовуються у сільському господарстві, формуються у вільному режимі. Однак, ціни на промислову продукцію продовжують визначатися за монополюними принципами, а закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію визначаються під впливом низької платоспроможності населення та різкого зниження цін на зовнішньому ринку, зокрема на зернові, насіння соняшнику, цукор тощо. На внутрішньому ринку ціни на пально-мастильні матеріали досягли світового рівня. Тоді як на переважну більшість видів сільськогосподарської продукції вони залишаються набагато нижчими світових.

В останні роки країна сконцентрувала зусилля для входження в світовий економічний простір. Це вимагає перегляду підходів до визначення цінової еквівалентності. Зокрема, окремі дослідники підкреслюють, що сьогодні забезпечення еквівалентності міжгалузевого обміну не означає повернення до передкризових цінових співвідношень. Не можна розуміти її також як впровадження єдиної норми прибутку в усіх галузях агропромислового комплексу. Згідно із законом світових цін, сучасне розуміння еквівалентності – суть зближення принципів і механізмів національного та світового ціноутворення, орієнтація внутрішніх цінових рівнів і співвідношень на світові. Якщо, наприклад, співвідношення світових цін на бензин і зерно становить 2:1, то слід визнати

еквівалентним для національного АПК. Тому офіційну статистику національної еквівалентності доцільно доповнювати розрахунками у світових цінах і з цієї принципової позиції оцінювати розміри відхилень від неї.

Перехід на світові стандарти паритетності вимагає адекватних значень продуктивності використовуваних ресурсів. Крім того, національне ціноутворення уже є сукупністю вітчизняних і світових принципів і механізмів. Та й негайний перехід на методологію світового ціноутворення не полегшує, а навпаки, ускладнює на сучасному етапі входження України в світовий економічний простір. Про це свідчить практика взаємовідносин України з міжнародними фінансовими установами, коли на їх вимоги відкликалися ті законодавчі акти України, якими впроваджувалися ринкові методи і принципи ціноутворення. Очевидним є те, що перехід на світові стандарти ціноутворення необхідно синхронізувати із завершальними кроками економічної реформи, підвищенням ресурсовіддачі, набуттям населенням країни досвіду адаптації до умов ринкової економіки тощо.